

## Kimennek? S mikor?

Budapesten, csütörtökön délután megkezdődtek a magyar-szovjet tárgyalások a hazánkban állomásozó szovjet csapatok kivonásáról. A magyar delegációt *Somogyi Ferenc*, külügyminisztériumi államtitkár vezeti, míg a szovjet küldöttség élén *Ivan Aboimov* külügyminiszter-helyettes áll.

A várhatóan kétnapos megbeszélésen a tárgyaló felek minden bizonnyal kifejtik a két ország álláspontját a csapatkivonással

kapcsolatban, illetve megvitatják az ezzel kapcsolatos részletes ütemtervet. Ismeretes, hogy az Országgyűlés is felhatalmazta a magyar kormányt: a folyamatban lévő tárgyalásokon szorgalmazza a szovjet csapatok teljes kivonása menetrendjének mielőbbi kidolgozását. A cél az, hogy — a technikaiilag szükséges időtartamot és a kérdés nemzetközi vonatkozásait figyelembe véve — a teljes kivonásra még az idén, de legkésőbb 1991-ben sor kerüljön.

## Díszdoktor Temesvárról

Pénteken, az esti órákban Magyarországra érkezik Tökés László, temesvári református lelkész, hogy csaknem két hétig tartó jószolgálati körútja során Krisztus evangéliumának hirdetésével erősítse a megbékélési folyamatot. A lelkész magyarországi programjának összeállító csütörtökön az MTI debreceni tudósítójának elmondta, hogy a szombat esti, a Budapesti Sportcsarnokbeli rövid háladá megemlékezés után Tökés László rendkívül zsúfolt programja vasárnap Debrecenben, a nagy református

hagyományokkal rendelkező városban folytatódik. A református nagytemplomban istentisztelet keretében díszközgyűlést tart a Debreceni Református Teológiai Akadémia, amely *Honoris Causa doktorává fogadja és avatja Tökés Lászlót*. A Hajdú-Bihar megyei Létavértesen a település és a romániai Székelyhíd közötti határátkelő újbóli megnyitására írnak alá szándéknyilatkozatot ezen a napon. A dokumentumot — a tervek szerint — Tökés László adja majd át Németh Miklós miniszterelnöknek.

### Szerb aggodalmiak

## Szerveződő vajdasági magyarok

A vajdasági népfőnt választmánya Újvidéken vitát folytatott a *Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége* megalapításának — úgy mond — társadalmi indokoltságáról.

A Vajdaságban élő közel 400 000 magyar nemzetiségűnek eddig nem volt kollektív érdekvédelmi és egységes kulturális, művelődési szervezete. Ezért a múlt év decemberében 11 fős kezdeményező bizottság alakult a létrehozására. Bejegyzési kérelmét mintegy 3500 támogató aláírással nyújtotta be a népfőnt tartományi választmányának.

Az újvidéki tanácskozáson *Agoston András*, a kezdeményező bizottság nevében hangzott, hogy a közösség nem akar párttá, vagy

a magyar nemzetiség egyfajta csúcsszervévé alakulni, de határozott politikai aktivitást szándékozik kifejteni. *Jovo Rados*, a vajdasági kommunista szövetség végrehajtó titkára a vitában kifejtette, hogy személy szerint nem zárkózik el a magyar demokratikus közösség megalakítása elől, de az ügyet „megfontolásra” ajánlja. *Jovan Krulj*, a vajdasági népfőnt elnökségi tagja úgy ítélte meg, hogy az egy nemzetiségű szervezkedés nem a legmegfelelőbb, de személy szerint, ő nem ellenzi a kezdeményezést.

*Vékás János*, a kezdeményező bizottság tagja megállapította, hogy jellemző módon éppen a kommunista szövetség gördít akadályokat új pártok és egyesületek lét-

rehozása elé, pedig a Szerb Kommunista Szövetség tavalyi decemberi kongresszusán más nézetet képviselt. A vajdasági népfőnt választmánya az ügyben egyelőre nem foglalt állást, arra hivatkozva, hogy „a kezdeményezésből nem derül ki pontosan a szervezkedés célja, sem az, hogy kulturális vagy politikai jellegű közösségről van-e szó, továbbá az sem, hogy a népfőnt kere-

tében, vagy azon kívül kíván működni.”

A Vajdasági Magyarok Demokratikus Közösségének megalakításával tehát minden jel szerint, várni kell a pártok működéséről szóló új jugoszláv törvény meghozataláig. Azt követően az úgy már nem tartozik a népfőntre, már csak azért sem, mert a népfőnt is párttá alakul át.

## Németh-hála Gorbacsovnak

Németh Miklós, Magyarország miniszterelnöke elkerülhetetlennek tartja, hogy a demokratikus és egyesült Európa irányába tartó fejlődés során feloszlassák a katonai tömböket. Egyidejűleg azt is hangsúlyozta, hogy egy moszkvai „hangulatváltás” esetleg azonnal véget vetne a reformoknak — így vezette be a *Die Welt* című napilap annak a beszélgetésnek az ismertetését az újság csütörtöki számában, amelyet a kormányfővel még Strasbourgban készített az Európa Tanács ülése alkalmával.

A magyar nemzet mindig tudatában volt annak, hogy Európa részét alkotja, ám az utóbbi negyven évben ez nem adatott meg neki a gyakorlatban — mondotta Németh Miklós. Az idő éppúgy sürget bennünket reformjaink valóra váltásában, mint abban, hogy fokozatosan ismét beilleszkedhessünk Európa életébe.

Naponta hálát adhatunk azért — jelentette ki —, hogy volt és ma is van *Mihail Gorbacsovunk*, mert ha megváltozna a hangulat Moszkvában, akkor ez esetleg rögtön véget is vetne fordulatunknak. Ebben az ellenzéki

pártok is egyetértenek a kormányfővel. Bizony még nagyon sok ember lelkében kísért 1956 dermesztő emléke. A kormányfő szerint nehez lesz a visszatérés az európai nemzetek szövetségébe. Nekünk még pótolni és behozni valónk van, s keményen meg kell dolgoznunk azért, hogy a szabad piacgazdaságban versenyképesek lehessünk. Még a gondolkodásunkáját is újra kell tanulnunk.

A magyar fordulat felülről indult a széles közvélemény támogatásával, és ha siker koronázza, akkor a civilizált Európában még talán min- tának is tekinthetik, mert *hála Isten, nem történt erőszak*.

Németh Miklós kifejtette még, hogy a kelet-európai országokban végbemenő mélyreható átalakulás nem korlátozódik egyes nemzetre, hanem megváltoztatja Európát, ezért új rendet is feltételez. Ezért kell bekövetkeznie a katonai tömbök felszámolásának. A békés és demokratikus elveken nyugvó egyesült Európában ugyanis nem lesz helyük a katonai blokkoknak — jelentette ki a magyar miniszterelnök.

### Megyei manna

## Kisteleki pénzek

A tegnapi tanácsülésen Kistelek város 1990. évi költségvetését állították össze. Az új költségvetési törvény részleges bevezetése megváltoztatta az eddigi szerkezetet. Eszerint a szabályozott bevételek még a tavalyi költségintézet sem fedezik a kiadásokat, s így hat és fél milliós hiánnyal kellett számolni.

A Csongrád Megyei Tanács azonban pótolta ezt, sőt még 6,4 millió forinttal

is rendelkezhet a helyi önkormányzat. Bévételi és kiadási előirányzatuk 119 millió 455 ezer, a műszaki-fenntartási kiadások 115 millió 916 ezer forintba rúgnak. Fejlesztésre 3 millió 75 ezer forint jut.

Jóváhagyták egy pénzügyi ellenőrzési igazgatási társulás létrehozásának tervét is, amely Kistelek, Balástya, Ópusztaszer, Baks és Pusztaszer területén lesz illetékes.

### Menedékhelyet — máshol

## A lakók megtorpedózták a döntést

Hogy vannak az országban — sajnos immár tömegeivel — hajléktalanok, valamennyien tudjuk, s a Déli pályaudvaron forgató tévéhíradások jóvoltából képet is alkothattunk a mai Magyarországon „nyomorultjairól”. Az első, a segítő szándékot mozgósító, természetes emberi reakciók után azonban közbe kell, hogy szóljon a józan ész is. Nem szabad elfeledkeznünk ugyanis arról: ezek a társadalom periferiájára sodródott emberek, hogy úgy mondjam, *nem mind grállovagok*. S mielőtt bármiféle döntés születne elhelyezésükről — ami természetesen kötelessége is a társadalomnak —, alaposan mérlegelni kell: néhány száz (?) otthonlan megmentéséért föl szabad-e áldoznunk több ezer vagy több tízezer munkából élő család nyugalma és biztonságát.

Ennyi bevezető után bizonyára sejti is a tájékozott olvasó: a továbbiakban a *szegedi menedékhelyről* lesz szó. Decemberben hírt adtunk arról, hogy a helyi gondok megoldását keresi a külön erre a célra létesült menedékhely-alapítvány kuratóriuma is. A városi tanács akkor a Csap utcai volt partház és az Árboc utcai barakképületet javasolta a menhely kialakítására. A döntés végül úgy szült: az utóbbi lesz a rászorulóknak éjjeli szállása.

A hír bombaként robbant a környék lakói körében. Mindenféle propagandahadjárat nélkül, eleinte egymástól függetlenül szervezkedni kezdtek az emberek, hogy *aláírásgyűjtéssel* megakadályozzák békés életük földülését. Az eredmény: tiltakozó beadványt fogalmaztak a városi tanács vb-titkárnak címezve, amelyet *tegnap délutánig 1562-en írtak alá*. Önvédelmi reakciónk nem volt hiábavaló: a tegnapi vb-ülés elfogadta érveiket, s az illetékesek más épület után néznek.

Lássuk, miért lett volna rossz megoldás, hogy az ön-

hibájukon kívül elszegényedett hajléktalanok mellett a börtönből szabadultak, a Nagyfőről szélnek eresztett alkoholisták a híd melletti barakkban üssék föl tanyájukat.

A tiltakozóleveket aláírók csaknem 80 százaléka diáklány, s ez nem véletlen. A hídépítők hajdani fölvonulási épületeinek szomszédságában van a *Széchenyi István Gimnázium és Szakközépiskola*, melynek tanulói sötétedés után különösen veszélyben érezhetnék magukat, ha „nehéz emberek” lepnék el a környéket.

A Tisza-part egyébként sem alkalmas éjszakai szállás kialakítására. A bozontos árter, amelyet munkába menet és onnan jövet rengeteg ember érinthet, s ahol fiatal párok sétálnak, nyáron pedig sok a strandoló, különösen „ideális” hely a bűnelkövetőknek. Okkal tölthetné el hát félelem az erre járó embereket. Aligha szorul magyarázatra a tiltakozás újabb indokának jogossága: a tervezett menhely 50 méteres körzetében óvoda van. Mintegy száz méterre a baraktól több új társasház is épül: *a tulajdonosok beköltözését nem előznék-e meg esetleg az arra illetéktelenek?*

A kissé távolabb levő ifjúsági ház és a Hungária Szálló dolgozóit, vendégeit sem töltené el örömmel a nem kívánt szomszédság, hiszen enélkül is vannak gondjaik a rendőröknek erefelé a föltört gépkocsik miatt. De féltik gyermekeik, önmaguk és értékeik biztonságát a felsővárosi és a Római körüti új épületek arra járó lakói is.

Az újságíróknak — szerencsére — most könnyű a dolga, hiszen „egy követ fűj” a döntéshozókkal, az önmaguk békéjéért, épségéért és értékeikért, a munkájuk gyümölcseért aggódó lakókkal. Szükségesnek tartom azonban itt megismételni: a tiltakozás, a döntés elnapolása korántsem jelenti azt, hogy a témát „lesöpörhetjük” az asztalról. Mert *éjjeli menedékhelyre* kimondhatatlan szüksége van a városnak, talán soha annyira és oly sürgősen, mint most. Tegnapi és ma ugyanis a nagyfai alkohol-elvonó intézet volt lakóit *szétküldték a nagyvilágba*. Akiknek első állomása természetesen Szeged...

Chikán Ágnes

### DARVASI LÁSZLÓ

#### Erdélyi életképek 1.

## Koldusok, rémhírek és a szellem

Nagyváradról körforgalom vezet ki a továbbutazót. A délutáni csúcsforgalomban araszoló kocsisort lámpa piszkos piros fénye akasztja meg, s ez a néhány pillanat épp elég az út szélén figyelő gyerekeknek. Kölyökcápa surran a szürke ég alatt, alattomosan szítal a fekete eső. Először semmit sem találunk. Továbbboldog, de merőn néz vissza, a tekintet haragba szűkül: „Dögök.” Megtaláljuk a narancsot, repül a sárga labda, s úgy tűnik el a rongyok ezer redői között, mintha csak elképzeltük volna a mozgáslátást. Gyorsasága önvédelem. Ha más látja, netán erősebb, osztóznunk kell. Nagy a konkurencia. A közönség épp ilyen gyors vigyor, nem a hála, hanem az olcsó győzelem öröme működött. A gyerek arcán lefelé gördülnek a hideg esőcseppek. Vadszázik tovább.

Ilyen kinyújtott gyerekkezek kísérik végig az utat. Marosvásárhely főterén, egy kifosztott bolt előtt cigánygyerek üldögél, jobb lábáról lehúzza a nadrágot, a végtag bórén borzalmas égési nyomok. Talán nem éri a hideget. Előtte sapka hever, olyan üresen, mint a jövő, amire számíthat... A kávézóban az ajtó mellett találunk helyet. Egyetlen perc alatt ott toporog mellettünk a mobilizált társ, beleszaggal a híg habos kávé illatába. „Bácsi, bácsi, mondani akarok valamit.” Magyarul beszél, tíz percig ezt hajtja. Ha ránézek, fejét oldalra billenti, úgy siránkozik.

Az alázatnak nincs neve, nincs személyisége. De ez nem az, mert a nyomor más természetű. Az alázat erő, a nyomor hiány, veszteség, tragédia. És ha ilyen, akkor jóvátehető-

len. Mondják, Európában itt a legtöbb a koldus. Egyszer egy anyának eltűnt a gyermeke. Evék múlva a marosvásárhelyi áruház koszos lépcsőfordulóján ismerte fel, koldul. Mind-egy, igaz-e vagy sem. Azon gondolkodom, meg lehet-e fogni egy ilyen gyerekkezet, hogy hazavezessük...

Sándor két éve hagyta el a várost, most a szegedi idegklinikán dolgozik, főmunkatársként; menne kellett, mondja, sok volt a fekete pont. A szegedi KEO (Külföldi Állampolgárokat Ellenőrző Osztály) példás gyorsasággal ad új útlevelet, amivel biztosan visszatérhet hozzánk. Köszönet érte. Marosvásárhelyen Csongor, 10 éves kislánya várja. Amióta eljött, nem látták egymást. Szerettem volna tanúja lenni az újratálatkozás első pillanatainak, de amikor a város egyik lakótelepén leparkolunk, Sándor előremegy, majd miután beköszön a Kicsiny, földszinti lakásba, csak akkor hív maga után bennünket is. Most már csak azt látni, hogy a kislány ide-oda szaladgál a lakásban. Nem tud mit kezdeni a hirtelen felgyülemlett energiákkal, beleveti magát meghatottságát titkoló apja ölébe, aztán hirtelen átszalad a másik szobába, hozzá a maroknyi kisautót, mutogatja őket, de maga sem tud figyelni. „Tatus, tatus!” — így szól-gatja az apját.

Úgy jöttünk át, hogy nem tudtuk, pont ezen a napon van Ceausescu születésnapja. A televízió évek óta először magyar filmet vetítenek. A Mephistót. A szándék nyilvánvaló. Sándor volt felesége ugyancsak orvos. Meséli, hogy amikor a klinika televízióján először tűntek fel a forradalom megrázó eseményei, az eledig halálukon levő, járásképtelen betegek odavánszorogtak a tévé elé, hogy láthassák ezeket az elképzelhetetlen pillanatok. Lesz még szó erről a világi evangéliumról. „Kelj fel, és járj!” S lön. S lön?

Bár az utcákon nincs nyoma, a helyzet lényegesen feszültebb, mint ahogy Magyaror-

szágon érzékelhető. A négy nap alatt, bár rengeteget autózunk, egyetlen harckocsit látnunk, s majd hazafelé, Gyulafehérváron egy kisebb tüntetést. A feszültség visszaköltözött az utcákról az emberekbe, ott dolgozik, s bármikor kirobbanhat újra. Rengeteg a rémhír. A még mindig bujkáló Securitate minden családot érintő öldöklést iger az ominózus születésnapra. Természetesen elmarad. Újra mérgezik a vizet Váshelyen. Azért megisszák. Gyerekeket rabolnak magyar városokban, de leginkább Bukarestben. A rémhír a bizonytalanság jele. A bizonytalanság a feszültség édestestvére. Hosszú az út a békéig. Béke, most sem ismerik ezt a szót itt.

A kivégzett diktátor egyetlen transzparensét sem látni már persze az országban. Az iskoláskönyvek is a negyedére apadtak, a gyerekek nemcsak a képeket, de a diktátor idézetit is kitépkedték. „Ez az ember”, aki örökön parázsló betűkkel akarta, dicsőségét beégetni a történelem emberbőrökötéses krónikájába, még nem halt meg. Hiú ábránd volna azt hinni, hogy a géppisztolyosorozat, végzett vele. Szelleme még mindig ott mérgezi a politikában, az utca mindennapjában, az ellentmondások magyar viszonyban. Egy 23 milliós ország veszítette el önazonosságát. Le kell tagadni a múltat, mert mindenki kompromittálható; a magyar tanárnő, aki fizikát tanít egy általános iskolában, egyszer letöröltetett egy, a diktátort csúfoló feliratot. Magyar gyerekek vették a képre. Keserűen mondja, hogy ez most neki fekete pont lehetne. A dolognak mindazonáltal trajikomikus vonatkozásai is vannak. Ploiesti cipészei követelték, hogy fasszák meg Ceausescu cipészmeisteri titulussal. S még mosolygatóbb eset, hogy Csicsó Vilmos, a szászregényi cigányság képviselője hivatalosan tiltakozott a helyi front vezetői ellen, az ellen a rosszindulatú pletykák ellen, miszerint a diktátor cigány származású lett volna.